

Alfred de Zayas o návrhu přesunout OSN z New Yorku

infokuryr.cz/n/2023/05/02/alfred-de-zayas-o-navrhu-presunout-osn-z-new-yorku

kuryr

2. května 2023

Svět se od roku 1945 zásadně změnil. Rovnováha sil, která existovala po druhé světové válce, se posunula k multipolárnímu světovému řádu, který uznává důležitost nových center moci.

Nová geopolitická uskupení jako BRICS¹ – původně složená z Brazílie, Ruska, Indie, Číny a Jižní Afriky – zpochybňují hegemonii bloku G7 a dříve vedoucích ekonomik. Devatenáct zemí projevilo zájem o připojení k BRICS², včetně Alžírsko, Argentiny, Egypta, Mexika, Nigérie, Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů³. Jedna z událostí ukazuje na vznik měny BRICS, která urychlí dedolarizaci mezinárodního obchodu⁴.

Jakmile si nová „globální většina“ uvědomí svou ekonomickou a politickou moc, je třeba najít nový modus vivendi s „kolektivním Západem“. Organizace spojených národů poskytuje vhodné fórum k

zajištění mírového soužití založeného na hodnotách Charty OSN a Všeobecné deklarace lidských práv.

Mělo by být sídlo OSN přesunuto z New Yorku?

Mezitím se ozvaly hlasy, které zpochybňují, zda má sídlo OSN zůstat v New Yorku a že by bylo vhodné uvažovat o jeho přemístění. Většina kanceláří OSN je stále v New Yorku, včetně DESA, OCT, UNDEF, UNDT, UNODA, UNICEF a samozřejmě Rady bezpečnosti OSN, Valného shromáždění a samotného generálního tajemníka.

Město OSN ve Vídni

V Evropě jsou dvě pobočky OSN se sídlem v Ženevě a ve Vídni. Švýcarsko v současné době hostí dílčí orgány a přidružené organizace včetně OHCHR, UNHCR, UNCTAD, ILO, ITU, WHO, WIPO a WTO, zatímco Rakousko je domovem MAAE, UNODC, UNIDO a MAAE. Paříž, Francie je domovem UNESCO a Montreal, Kanada je domovem ICAO. V Latinské Americe zřídila OSN regionální kancelář v Santiagu de Chile. V Africe sídlí Program OSN

pro životní prostředí (UNEP) v Nairobi v Keni. Rozdělení lokalit ukazuje, že OSN je převážně orientovaná na USA a Evropu – což je okolnost, která také ovlivňuje politiku a nezávislost OSN.

Stále více zemí si stěžuje na způsob, jakým americká administrativa plní své povinnosti jako hostitel organizace. V roce 2020 se šestý výbor Valného shromáždění musel zabývat stížnostmi na USA kvůli nedodržování *dohody o ústředí 5*. Ve společném dopise v roce 2021 stáli úředníci ze šesti zemí protestovali proti pokračujícímu porušování této dohody Washingtonem a vyzvali k předložení případu tribunálu k urovnání ⁶.

Opakované porušování *dohody o sídle* ze strany vlády USA a pokračující napětí kvůli hegemónickým nárokům USA vůči zbytku světa povzbudily ty, kteří obhajují přesun sídla OSN na neutrální půdu. Za posledních 77 let mají Spojené státy nejen *Úmluvu o sídle OSN*, ale také *Vídeňskou úmluvu o diplomatických stycích (1991)* a také *Vídeňskou úmluvu o zastupování států a jejich vztazích s mezinárodními organizacemi univerzálního charakteru*. zraněný: To stále více ztěžovalo OSN vykonávat svou práci nerušeně nebo bez problémů logistického charakteru, které vyplývají z diktátu a svévolné politiky Washingtonu.

Přesun sídla OSN se stal problémem poté, co komentáře členů Kongresu USA byly vůči cílům OSN zjevně nepřátelské. Zástupci některých členských států dospěli k závěru, že změna místa by v budoucnu zefektivnila práci organizace: Mnoho delegací si stěžovalo na potíže při získávání víz pro vstup do Spojených států ⁷.

Pamatuji si, když bylo Jásiru Arafatovi v listopadu 1988 odepřeno vízum ke vstupu do Spojených států ⁸ a poté, co se Valné shromáždění skutečně přesunulo do Ženevy, byl Arafat přijat bouřlivým potleskem, když 13. prosince 1988 vystoupil na pódium ⁹. Jako mladá pracovnice Střediska pro lidská práva OSN pod tehdejšími ředitelem Janem Martensonem jsem tuto událost osobně sledovala a nastolila ji se svými kolegy v sekretariátu.

Současné problémy Sergeje Lavrova a jeho delegace s doprovázejícími zástupci médií 10 nejsou nové: kubánští, íránští, nikaragujští, syrští a venezuelští diplomaté již dávno zažili ^{takovou} diskriminační „byrokracii“ při zrušení víz nařízených Washingtonem.

Uvedené stížnosti byly oznámeny bez jakýchkoli viditelných zlepšení. Pomohlo by například, kdyby se členové Rady bezpečnosti chopili návrhu na zahájení důkladné diskuse na Valném shromáždění a získali usnesení o zřízení komise, která by zvážila klady a zápory možného kroku.

Lavrovova prohlášení Radě bezpečnosti z 25. dubna

Ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov předsedal zasedání Rady bezpečnosti 25. dubna a využil příležitosti, aby se pozastavil nad myšlenkou přesunu sídla OSN. V této souvislosti se zabýval celou řadou stížností:

“V zoufalé snaze prosadit svou dominanci potrestáním neposlušných se USA snažily zničit globalizaci, kterou po mnoho let propagovaly jako největší pokrok lidstva.”

Lavrov kritizoval praktiky USA a jejich spojenců zařazovat na černou listinu každého, kdo nesouhlasí, aby dal zbytku světa najevo, že kdokoli, kdo nekandiduje s USA, je proti nim. Lavrov zdůraznil, že „západní menšina“ nemá právo mluvit za celý svět, zatímco jejich takzvaný „řád založený na pravidlech“ představuje odmítnutí suverénní rovnosti všech států zakotvené v chartě OSN. Dělal si legraci z kontroverzního prohlášení komisaře EU Josepa Borrella, který hovořil o evropské „zahradě“ versus „džungli venku“.

Na stejném zasedání Rady bezpečnosti si Lavrov stěžoval, že Západ dělá „drzý pokus“ podmanit si OSN únosem jejích sekretariátů a dalších mezinárodních institucí. Stěžoval si, že Washington a jeho spojenci opustili svou diplomacii a přenesli své bojiště do sálů OSN, které bylo navrženo tak, aby zabránilo hrůzám války.

Lavrov tvrdil, že skutečný multilateralismus vyžaduje, aby se Organizace spojených národů přizpůsobila objektivním trendům vznikající multipolarity v mezinárodních vztazích . V souladu s tím by měla být Rada bezpečnosti reformována, aby posílila zastoupení Afriky, Asie a Latinské Ameriky, protože současné „*přemrštěné nadměrné zastoupení*“ Západu „*podkopává zásadu multilateralismu*“¹¹ . Západní diplomaté podle očekávání odmítli Lavrovova prohlášení zpět¹² .

Dohoda o sídle OSN s USA

Článek IX dohody mezi Organizací spojených národů a Spojenými státy ze dne 26. června 1947¹³ stanoví možnost přemístění sídla OSN na jiné místo. Oddíl 23 stanoví:

“Sídlo Organizace spojených národů nebude odstraněno z ústředí, pokud tak OSN nerozhodne.”

Část 24 uvádí:

„Tato úmluva pozbude účinnosti, bude-li ústředí Organizace spojených národů přemístěno z území Spojených států, s výjimkou případů uvedených v souvislosti s řádným zastavením operací Organizace spojených národů v jejím ústředí ve Spojených státech a nařízení o jeho majetku tam, jsou použitelné.“

Jak se New York stal sídlem OSN

Nesmíme zapomínat, že myšlenka pokračovat v práci Společnosti národů velmi úzce korespondovala s myšlenkami prezidenta Franklina Delano Roosevelta. Nová organizace by samozřejmě měla odrážet rovnováhu sil v roce 1945, přechod ze starého světa do nového. Je třeba také připomenout, že Charta OSN byla vypracována na zasedání v San Franciscu v dubnu až červnu 1945¹⁴ . Nebylo tedy žádným překvapením, že po skončení druhé světové války a vzestupu

Spojených států, které se staly nesporným hegemonem, by měla mít Organizace spojených národů své sídlo v USA. Mnoho dalších měst soutěžilo o vyznamenání v nabídce míst OSN.

Od roku 1945 působila OSN ze svého prozatímního sídla v Lake Success v New Yorku ¹⁵, přičemž organizace se scházela také ve starém sídle Společnosti národů v Ženevě a v Paříži v Palais Chaillot, kde Valné shromáždění schválilo Úmluvu o genocidě o 9. prosince 1948 a prosince 1948 byla přijata *Všeobecná deklarace lidských práv*.

Budova sekretariátu OSN na ostrově Manhattan byla postavena v letech 1946 až 1951 na břehu East River v New Yorku: byl to mrakodrap navržený v takzvaném „mezinárodním stylu“ na pozemku, který OSN daroval John D. Rockefeller . a získal za 8,5 milionu dolarů. Zaměstnanci OSN se začali stěhovat v srpnu 1950. Budova je vysoká 154 m a má celkem 39 podlaží. Přestože se budova OSN nachází v USA, místo spadá pod jurisdikci OSN. V průběhu své expanze získala UNO mnoho dalších nemovitostí v širší oblasti New Yorku.

Na základě *dohody o sídle OSN a USA* (11 UNTS 11) bylo sídlo OSN zřízeno v New Yorku (A/RES/25(1)). Smlouva je trvalá a v případě potřeby ji lze upravit nebo ukončit. V rezoluci A/ RES/22(I) B schválilo Valné shromáždění Úmluvu OSN o výsadách a imunitách. Rezoluce Valného shromáždění 99(1) zmocnila generálního tajemníka k uzavření *dohody o sídle se Spojenými státy* na základě rezoluce A/67 a návrhu v ní, spolu s ujednáními, která mají být uzavřena pro prozatímní dohodu týkající se výsad, imunity a zařízení Spojených států ústředí OSN ¹⁶.

Překážky v pohybu

Přesun do stávajících kanceláří OSN v Ženevě nebo Vídni by byl jednodušší, protože infrastruktura je již zavedena. Trvalo by to však minimálně dalších pět let a znamenalo by to vysoké

náklady. Rozpočet OSN je vždy na hranici. Stinnou stránkou takového kroku by bylo, že locus by zůstal eurocentrický a nedostatečně by naplňoval aspirace „globální většiny“, aby Organizace spojených národů byla přínosem pro celé lidstvo.

Jak známo, Bidenova administrativa je vůči OSN nepřátelská, ale chce ji využít při plnění své geopolitické agendy. Ale již v roce 2017, během vlády Donalda Trumpa, někteří republikánští členové Sněmovny reprezentantů USA prosazovali návrh zákona o zrušení členství USA v OSN a požádali OSN, aby vyklidila své sídlo v USA, přestože organizace přispívá více než 3,3 dolary. miliard ročně do příjmů New York City a poskytuje lukrativní pracovní místa tisícům amerických občanů.

Neexistuje žádný „*protokol*“ pro přesun sídla OSN. Nejprve by musela proběhnout diskuse na valné hromadě s přípravou zpráv a „*následných úvah*“. Hlavní je zahájit debatu a spolehnout se, že hlavní důvody takového kroku přinesou média. Existují legitimní stížnosti, které USA systematicky ignorují. V případě potřeby by země BRICS mohly spojit síly, aby předložily potřebné návrhy.

Kam by se mohlo přesunout nové sídlo OSN?

Aby bylo možné vzít v úvahu rostoucí význam vznikajícího světového společenství, existuje několik možných umístění nového sídla Organizace spojených národů: Dalo by se uvažovat o Mexiku a městech Puebla a Guadalajara, která mají rozvinutou infrastrukturu. Brazílie – buď Rio de Janeiro nebo Sao Paulo – by jistě nabídla i další možnost. Jihoafrická republika by byla důvěryhodným kandidátem s městy jako Kapské Město nebo Durban jako důstojnými místy.

Indie, nejlidnatější země světa, by byla posílena přítomností OSN – navíc Dillí a Bangalore mají rozsáhlé mezinárodní zkušenosti.

Zdroje:

[1]

[www.presstv.ir/Detail/2021/09/17/666708/UN-letter-US-violation-obligations-headquarters-](http://www.presstv.ir/Detail/2021/09/17/666708/UN-letter-US-violation-obligations-headquarters-agreement)

www.middleeasteye.net/news/does-us-have-power-bar-iran-un-general-assembly

[www.npr.org/sections/thetwo-](http://www.npr.org/sections/thetwo-way/2014/04/11/301793898/congress-votes-to-bar-entry-to-irans-un-ambassador)

[way/2014/04/11/301793898/congress-votes-to-bar-entry-to-irans-](http://www.npr.org/sections/thetwo-way/2014/04/11/301793898/congress-votes-to-bar-entry-to-irans-un-ambassador)

[un-ambassador nypost.com/2020/01/07/us-denies-visa-to-iranian-foreign-ministr-barring-him-from-un-](http://nypost.com/2020/01/07/us-denies-visa-to-iranian-foreign-ministr-barring-him-from-un-meeting/)

[meeting/apnews.com/article/f25b08f14b4f47768596d55173148b55](http://apnews.com/article/f25b08f14b4f47768596d55173148b55)

[8] www.washington

/

post.11/27/us-denies-entry-visa-to-arafat/152ed8b4-2d9b-4f31-8acd-cbecb79b7098/

[9] www.palestine-studies.org/en/node/1652211).

[10] apnews.com/article/russia-us-journalists-visas-un-lavrov-917f588cd90648foefd8c117c1a14409

[11] www.rt.com/news/575312-lavrov-ussc-reform-africa/

[12] [edition.cnn.com/2023/04/24/europe/russia-lavrov-un-meeting-](http://edition.cnn.com/2023/04/24/europe/russia-lavrov-un-meeting-intl/index.html)

[intl/index.html](http://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%2011/volume-11-I-147-English.pdf) [13] treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%2011/volume-11-I-147-English.pdf [14] [www.un.org/en/about-](http://www.un.org/en/about-us/history-of-the-un/san-francisco-conference)

[us/history-of-the-un/san-francisco-](http://www.un.org/en/about-us/history-of-the-un/san-francisco-conference)

[conference](http://untappedcities.com/2021/05/19/united-nations-lake-success/) [15] [untappedcities.com/2021/05/19/united-nations-](http://untappedcities.com/2021/05/19/united-nations-lake-success/)

[lake-success/](http://untappedcities.com/2021/05/19/united-nations-lake-success/) [16] [A/371](#) obsahuje zprávu generálního tajemníka týkající se dohody o sídle USA a OSN včetně komentářů ke změnám

provedeným v původním návrhu dohody. [A/427](#) obsahuje zprávu šestého (neboli právního) výboru pro valnou hromadu o

prostudování dohody podvýborem pro výsady a

imunity. [A/RES/169\(II\)](#) schválila dohodu mezi OSN a USA o sídle OSN v New Yorku.

O autorovi: **Alfred de Zayas** je profesorem práva na Ženevské škole diplomacie a v letech 2012–2018 působil jako nezávislý expert OSN na mezinárodní řád. Je autorem mnoha knih, včetně jeho poslední trilogie vydané nakladatelstvím Clarity Press, 2021

PRO

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST